

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] quantitas dimensiua sit subiectum accidentium aliorum? 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

naturæ ordinem, quòd accidens sit in subiecto: ex speciali tamen ratione secundum ordinem gratiæ, accidentia sunt in hoc sacramento sine subiecto, propter rationes supra inductas*.

*In corp.
art.*

Ad secundum dicendum, quòd cum ens non sit genus, hoc ipsum, quod est esse, non potest esse essentia substantiæ vel accidentis. Non est ergo definitio substantiæ ens per se sine subiecto; nec definitio accidentis, ens in subiecto: sed quidditati, seu essentiæ substantiæ competit habere esse nõ in subiecto; quidditati autem siue essentiæ accidentis competit habere esse in subiecto. In hoc autem sacramento non datur accidentibus, quòd ex vi suæ essentiæ non sint in subiecto, sed ex diuina virtute sustentante. Et ideo non desinunt esse accidentia: quia nec separatur ab eis definitio accidentis, quæ est aptitudo ad subiectum, quæ semper manet in ijs, non actualis in hærentia, nec competit eis definitio substantiæ.

Ad tertium dicendum, quòd huiusmodi accidentia acquirerunt esse indiuiduum in substantia panis & vini, qua conuersa in corpus & sanguinem Christi, remanent virtute diuina accidentia in illo esse indiuiduato, quod prius habebant. Vnde sunt singularia & sensibilia.

Ad quartum dicendum, quòd accidentia huiusmodi, manente substantia panis & vini, non habebant ipsa esse, sicut nec alia accidentia; sed subiecta eorum habebant huiusmodi esse per ea: sicut nix est alba per albedinem. Sed post consecrationem ipsa accidentia quæ remanent, habent esse: vnde sunt composita ex esse, & quod est (sicut in prima parte de angelis dictum est*); & cum hoc habent compositionem partium quantitatarum.

ARTIC. II.

Utrum in hoc sacramento quantitas dimensua panis, vel vini, sit aliorum accidentium subiectum?

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quòd in hoc sacramento quantitas dimensua panis vel vini,

1. p. 9. 51.

a. 2. 3.

457

4. d. 12. 9.

1. ar. 1. 9.

3. 4.

con c. 62.

co 2. 3.

c. 64. et 1.

C. r. 11. le.

4. c. 5. fin.

vini, non sit aliorum accidentium subiectum. Subiectum enim accidentis non est accidens: nulla enim forma potest esse subiectum, cum subijci pertineat ad proprietatem materiæ. Sed quantitas dimensiuæ est quoddam accidens. Ergo quantitas dimensiuæ non potest esse subiectum aliorum accidentium.

¶ 2 Præterea, Sicut quantitas indiuiduatur ex substantia, ita etiam & alia accidentia. Si ergo quantitas dimensiuæ panis aut vini remanet indiuiduata secundum esse prius habitum, in quo conseruatur: pari ratione, & alia accidentia remanent indiuiduata secundum esse, quod prius habebant in substantia. Non ergo sunt in quantitate dimensiuæ sicut in subiecto: cum omne accidens indiuiduetur per suum subiectum.

¶ 3 Præterea, Inter alia accidentia panis & vini quæ remanent, deprehenduntur etiam sensu, rarum & densum, quæ non possunt esse in quantitate dimensiuæ, præter materiam existente: quia rarum est, quod habet parum de materia sub magnis dimensionibus: densum autem, quod habet multum de materia sub paruis dimensionibus: vt dicitur 4. Phys. *
lib. 4. tex. 84. 20. 2.

Non ergo videtur, quod quantitas dimensiuæ possit esse subiectum accidentium, quæ remanent in hoc sacramento.

¶ 4 Præterea, Quantitas à subiecto separata, videtur esse quantitas mathematica, quæ non est subiectum qualitarum sensibilium. Cum ergo accidentia, quæ remanent in hoc sacramento, sint sensibilia, videtur quod non possint esse in hoc sacramento, sicut in subiecto in quantitate dimensiuæ panis & vini, remanente post consecrationem.

SED contra est, quod qualitates non sunt diuisibiles nisi per accidens, scilicet ratione subiecti. Diuiduntur autem qualitates remanentes in hoc sacramento per diuisionem quantitatis dimensiuæ: sicut patet ad sensum. Ergo quantitas dimensiuæ est subiectum accidentium, quæ remanent in hoc sacramento.

RE-

RESPONDEO dicendum, quòd necesse est dicere accidentia alia, quæ remanent in hoc sacramento, esse sicut in subiecto in quantitate dimensiu panis, vel vini remanente. Primo quidem per hoc, quòd ad sensum apparet aliquid quantum esse ibi coloratum, & alijs accidentibus affectum: nec in talibus sensus decipitur. Secundo, quia prima dispositio materiæ est quantitas dimensiu: unde & Plato * posuit primas differentias materiæ, magnum & paruum. Et quia primum subiectum est materia, consequens est, quòd omnia alia accidentia referantur ad subiectum, mediante quantitate dimensiu, (sicut & primum subiectum coloris dicitur esse superficies) ratione cuius quidam posuerunt dimensiones esse substantias corporum: ut dicitur in 1. metaph. † Et quia subtrahito subiecto, remanent accidentia secundum esse, quòd prius habebant, consequens est, quòd omnia accidentia remaneant fundata super quantitatem dimensiuam. Tertio, quia cum subiectum sit principium indiuiduationis accidentium, oportet id quod ponitur aliquorum accidentium subiectum, esse aliquo modo indiuiduationis principium. Est enim de ratione indiuidui, quòd non possit in pluribus esse. Quod quidem contingit dupliciter. Vno modo; quia non est natum esse in aliquo: & hoc modo formæ immateriales separata, per se subsistentes, sunt etiam per se ipsas indiuidua. Alio modo ex eo, quòd forma substantialis, vel accidentalis est quidem nata in aliquo esse, non tamen in pluribus: sicut hæc albedo, quæ est in hoc corpore.

Quantum igitur ad primum, materia est indiuiduationis principium omnibus formis inhaerentibus: quia cum huiusmodi formæ quantum est de se, sint nata in aliquo esse, sicut in subiecto, ex quo aliqua earum recipitur in materia, quæ non est in alio, idèd nec forma ipsa sic existens potest in alio esse.

Quantum autem ad secundum, dicendum est, quòd indiuiduationis principium est quantitas dimensiu.

ua.

apud A-
rist. li 1.
met. sex.
6. & 7.

lib. 1 sex
19. et seq.
1011. 3.

ua. Ex hoc enim aliquid est natum esse in vno solo, quod illud est in se indiuisum, & diuisum ab omnibus alijs. Diuisio autem accidit substantiæ ratione quantitatis, vt dicitur in 1. physicor. * Et ideo ipsa quantitas dimensua est quoddam indiuiduationis principium huiusmodi formis, in quantum scilicet diuersæ formæ numero, sunt in diuersis partibus materiæ. Vnde & ipsa quantitas dimensua secundum se habet quamdam indiuiduationem: ita quod possumus imaginari plures lineas eiusdem speciei, differentes positione, quæ cadit in ratione huius quantitatis: conuenit enim dimensionem, quod sit quantitas positionem habens. Et ideo potius quantitas dimensua potest esse subiectum aliorum accidentium, quam e conuerso.

*li 1. phys.
sex 15. to.
2.*

Ad primum ergo dicendum, quod accidens per se non potest esse subiectum alterius accidentis: quia per se non est. Secundum verò quod est in alio, vnū accidens dicitur esse subiectum alterius, in quantum vnū accidens recipitur in subiecto, alio mediante: sicut superficies dicitur esse subiectum coloris. Vnde quando accidenti datur diuinitus vt per se si, potest etiam per se alterius accidentis subiectum esse.

Ad secundum dicendum, quod alia accidentia etiam secundum quod erant in substantia panis, indiuiduantur mediante quantitate dimensua, sicut dictum est *. Et ideo potius quantitas dimensua est subiectum aliorum accidentium remanentium in hoc sacramento, quam e conuerso.

*In corpo
art.*

Ad tertium dicendum, quod rarum & densum sunt quædam qualitates cõsequentes corpora, ex hoc quod habent multum vel parum de materia sub dimensionibus: sicut etiam omnia alia accidentia consequuntur ex principijs substantiæ. Et ideo sicut subtracta substantia, diuina virtute conseruantur alia accidentia: ita subtracta materia, diuina virtute conseruantur qualitates materiæ consequentes, sicut rarum & densum.

Ad

Ad quartum dicendum, quòd quantitas mathematica non abstrahit à materia intelligibili, sed à materia sensibilis, ut dicitur 7. metaph. * Dicitur autem materia sensibilis ex hoc quòd subijcitur sensibilibus qualitatibus. Et ideò manifestum est, quòd quantitas dimensiuæ quæ remanet in hoc sacramento sine subiecto, non est quantitas mathematica.

ARTIC. III.

Utrum species quæ remanent in hoc sacramento possint immutare aliquid extrinsecum?

458
4. d. 12. q.
1. ar. 2. q.
1. c. 2.

AD tertium sic proceditur. Videtur, quòd species quæ remanent in hoc sacramento, non possint immutare aliquid extrinsecum. Probatum enim 7. Physic. quòd formæ quæ sunt in materia, sunt à formis quæ sunt in materia, non autem à formis quæ sunt sine materia: eo quòd simile agit in sibi simile. Sed species sacramentales sunt species sine materia: quia remanent sine subiecto, ut ex dictis patet *. Non ergo possunt immutare materiam exteriorem, inducendo aliquam formam.

ar. 1. in
ius q.

¶ 2 Præterea, Cessante actione principalis agentis, necesse est quòd cesset actio instrumenti: sicut quiescente fabro, non mouetur martellus. Sed omnes formæ accidentales agunt instrumentaliter in virtute formæ substantialis, tamquam principalis agentis. Cui ergo in hoc sacramento non remaneat forma substantialis panis & vini (sicut supra habitum est f) videtur quòd formæ accidentales remanentes, agere non possint ad immutationem exterioris materiæ.

4. 73. ar. 1.
c. 6.

¶ 3 Præterea, Nihil agit ultra suam speciem: quia effectus non potest esse potior causa. Sed species sacramentales omnes sunt accidentia. Non ergo possunt exteriorem materiam immutare, ad minus ad formam substantialem.

lib. 2. rex.
51. 74. c.
121. 10. 2.

SED contra est, quòd si non possent immutare exteriora corpora, non possent sentiri. Sentitur enim aliquid per hoc, quòd immutatur sensus à sensibili: ut dicitur 2. de anima f.